

Štev. 9.

V Ljubljani, september 1924.

Letnik XXV.

Izdajalčeva smrt.

(1580)

V Klanjcu radostno kipi prošenje,
 narod poje in se v kólo vije,
 žalostne dogodke dni preteklih
 blaga je pozabnost že prekrila.
 Tam ob cerkvi ždi sirotnik slepec,
 siva brada lice mu obroblja,
 gosli javorove so v levici,
 desna lok po strunah tožnih vodi.
 Narod se ob pevcu mračnem zgrinja,
 sluša pesem o Nikóli Zrinskem,
 sluša slavo kraljeviča Marka,
 slepcu v torbo meče v dar denarje.
 Drmačič pristopi radoveden,
 a ko pevca mu pogled objame,
 zdrzne se preplašen in nemudno
 v množico korak tresoč obrne.
 Slepcu pesem hipoma utihne,
 dvigne s tal se, s palico tipaje
 išče pota si iz Klanjca, rekši:
 „Hvala, bratje! Bog vam dar povrni!“

Pevca — oj, to Krajišnik uskok je,
 z Gregoričem se boril Ilijo
 zvesto je junak za staro pravdo.
 Od poraza strašnega do danes
 v slepega se pevca je pretvarjal,
 taval je iz kraja v kraj, da besen
 kje zaloti končno izdajalca
 in dejanje kletu mu poplača.

V goro Krajišniku pot se spenja,
 črna misel orje mu po glavi,
 in ko temna loza ga zajame,
 kakor zver prežeč kraj steze sede.

Simon Drmačič tod mora priti,
 saj le tod drži mu cestovanje,
 ako vrača se na dom izdajnik,
 ki si ga postavil je z zlatniki,
 z darom za Gregoričevo glavo!
 Pod stezó zija prepad; v globini
 peni vrelca se zelena voda . . .
 Oj, kako to postelja bo mehka
 izdajalcu za poslednje spanje!

In tedaj se Drmačič pojavi,
 predenj Krajišnik razljučen plane,
 pot zastavi mu in ga pozdravi:
 „Vidiš, bratec, ura je dospela,
 da ti vrata v dno peklá odpahnem!“

„Pusti me!“ jecljaje prosi Simon,
 „polovico svojega imetja
 tebi dam, ti mi daruj življenje!“

Divje zagrohoče se Krajišnik,
 Drmačiča trdno se oklene,
 z njim nad brezno bliskoma se skloni,
 gluha noč oba na vek pogoltni.

E. Gangl.

JOSIP VANDOT:

Kekec nad samotnim brezdnom.

Planinska pripovedka.

9.

Kekec je bil tisti dan razdražen kakor še nikoli v svojem življenju. V svoji razdraženosti pa niti mislil ni, kaj pravzaprav dela. Samo to mu je bilo jasno, da je pobegnil iz Bedančeve kočice in da se ne povrne nikoli več tja. Pa če ga Bedanec tudi ulovi in ga pograbi — o, Kekec se bo postavil na noge in se bo zopet zaprašil vanj. In Bedanec naj ga ubije, ako hoče; ubije naj ga, kakor je ubil siromašnega Kosobrīna — Kekec ne pojde z njim! Niti mrtvega ga ne spravi več v kočico nazaj, ker je Bedanec hudobec, da ni na svetu hujšega. — »O, lepo sem mu razmršil brado,« je govoril Kekec, ko je hitel nazaj na goličevje. »Bolelo ga bo najmanj osem dni in se bo gladil po razkuštrani bradi. Pa še lepše sem mu razmetal vse po kočici, da bo moral tri ure pospravljati, preden bo spravil vse v red. Oj, Bedanec, ti hudobec! Danes si videl, kaj zna Kekec. A videl nisi še vsega. Glavno pride šele zdaj... Pa me boš prosil in moledoval, naj se te usmilim. A ne usmilim se te, ker si hudobec, strašen hudobec. Zagodel ti bom še zadnjo poskočnico in ne bom miroval, dokler se ne pobereš iz naših krajev... Čakaj, čakaj, hudobec!«

Kekec je zažugal z desnico in je letel na vso sapo po goličevju. Znoj mu je tekel curkoma z obraza; a Kekec ni imel časa, da bi si ga obrisal z rokavom. Sopel je naglo in je stiskal ustna; v srcu pa mu je bilo polno gorja in jeze. Groza mu je vstala v duši, samo če se je domislil ubogega Kosobrīna, ki leži mrtev tam doli v jarku. — »Kaj bo počela zdaj sirota Mena?« je mislil Kekec, in kar strah ga je bilo. »Sama je zdaj tam med divjim skalovjem, sama in se ne upa nikamor. In kdo jo bo branil? Nihče; saj Mena nima nikogar na svetu... Kaj?« je vzrožil Kekec sredi svojih misli. »Nikogar nima Mena? Pa zakaj je Kekec na svetu? Mar zato, da ga pretepava Bedanec in ga krmi s sirkovim močnikom? Hoj, hoj! Le ne boj se, sirotica Mena! Še danes bo Kekec pri tebi in te bo varoval vsega hudega. Pa se ne bo bal Bedanca in tudi divjega orla se ne bo bal, kakor se je bal ubogi

Kosobrin... Le ne boj se, sirotica Mena! Še je Kekec na svetu, še — in ni ga še ugonobil Bedanec...«

Kekec je stopil v jarek, kjer je ležal mrtvi Kosobrin. Dvignil ga je na svoje močne roke in ga je spravil z največjo težavo na trato vrhu jarka. Tam pa je obstal in v prvih trenutkih se niti zavedal ni, kaj naj ukrene. Gledal je podse na beli prod, ki se je sredi njega valil razdivjani gorski potok. Da je mogel priti tja doli, bi moral preplezati visoko steno; a stena je bila gladka in navpična, da je ni mogla preplezati živa stvar. Vse to je videl Kekec in zaskrbelo ga je... Toda Kekec ni obupal. Pogledal je na vrv, ki jo je bil prinesel iz Bedančeve kočice. In tedaj se mu je razjasnil obraz in tlesknil je z rokami. — »Na prod spravim Kosobrino prav lahko,« je dejal. »A kako naj ga prinesem na planotico? Hej, tudi to bi šlo, ako je Mena samo malo pogumna in se ne ustraši zaradi mene... Pa bom poizkusil — resnično, kar poizkusil bom in se ne bom bal. In česa se naj tudi bojim? Siromak je Kosobrin in bi rad počival na svojem domu. Pa bi se jaz bal te kratke poti in bi ne ustregel mrtvemu siromaku?«

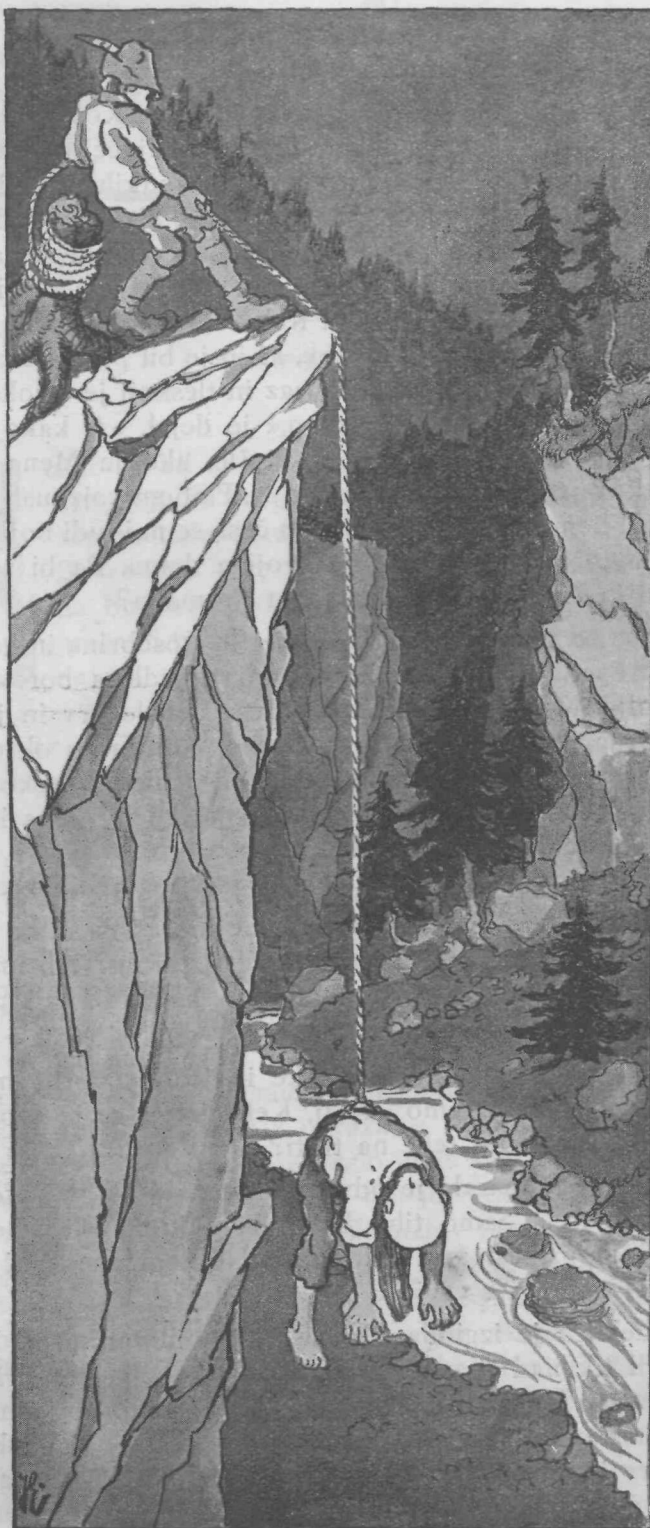
In Kekec se ni več pomišljal. Prijel je Kosobrino in ga je ponesel doli nad prepad. Debel štor že davno razpadlega borovca je štrlel tam iz zemlje. Kekec je ovil okrog njega debelo vrv in jo je močno zadrnil. Drugi konec vrvi pa je privezal Kosobrinu okrog pasa. Ko je bil gotov, se je globoko oddahnil in je pogledal preko soteske. In tedaj je videl malo Meno. Tam na skali je sedela Mena in je gledala semkaj na Kekca.

»Menara, oj, Menara!« je zaklical Kekec. »Le nikar se ne boj! Takoj pridem k tebi. Samo poslušati me moraš in se ne smeš ustrašiti, pa naj jaz delam, kar hočem... Ali si slišala? Ali imaš dolgo in debelo vrv? Daj, poglej v Kosobrinovo kočico, pa mi prinesi tisto vrv... Ali si slišala, Menara?«

Mena je zajokala onkraj soteske in je odgovorila med glasnim jokom: »Imamo vrv, imamo... Oj, Kekec! Kaj se je zgodilo? Zakaj leži stric Kosobrin kraj tebe na trati? Oj, Kekec?«

»Tiho, tiho, Menara!« je odvrnil Kekec. »Vse boš zvedela in vse ti bom povedal... Samo tiho bodi, da naju ne sliši Bedanec. Kar hitro pojdi in prinesi vrv! Pa počakaj potem na skali! Bom ti že povedal, kaj napravi z vrvjo.«

Mala deklica je izginila s skale in je odhitela proti koči. Kekec pa je stopil tik nad prepad. Dvignil je mrtvega Kosobrino in ga je pričel polagoma spuščati navzdol ob gladki steni. Majhen je bil sicer Kosobrin, a vendar težak, da je Kekcu tekkel znoj po obrazu, ko je držal za vrv in jo nategoval z vso svojo močjo. A vendar je šlo vse gladko, in še preden je Kekec mislil, je bil Kosobrin že tam doli na

produ. Kekec je legel na skalo, pa je pogledal v prepad. In tedaj je videl Kosobrina. Ležal je na pesku nedaleč od potoka.

»Hvala Bogu!« je zasopel Kekec. »Prvi del pota je končan... Samo da sem še jaz tam doli, pa se ne bojim nikogar več. Še najmanj pa Bedanca... O, pa tudi tega mi je malo mar, kadar pridem tja doli. Hej, če je prišel po vrvi mrtvi Kosobrin, bom pa prišel še prej jaz, ki sem živ in se ne ustrašim vsake skalice. Kar poskusimo, če pojde.«

Kekec se je oprijel vrvi in se je spustil ob steni navzdol. Obvisel je za trenutek nad prepadom in je premeril z očmi globočino pod sabo. Nato pa se je zasukal in je šinil kakor blisk po vrvi navzdol. Časih se je oprl z nogami ob skalo, ker ga je rezala hrapava vrv, in se še zmenil ni za globoki prepad pod sabo. »Hej-hej!« je zaklical polglasno. »Saj gre vse lepo v redu. Nisem si mislil, da je tako plezanje tako lahko... Glejte si no — pa sem že na produ. Zdaj me pa ulóvi, Bedanec! Le ulóvi me, če me moreš! Pa ti je Kekec vendarle ušel, a ti ga išči, hudobec!«

Srečno se je bil Kekec spustil na prod. Tam pa je obstal in si je obrisal z rokavom znoj z obraza. Drgnil si je roke in je gledal na drveči potok, ki je hitel z glasnim šumenjem mimo. »Saj ni globoka voda,« je dejal Kekec. »Pa tudi dere ne tako močno, kakor sem si mislil. Kar prebredem jo in ponese Kosobrina na ono stran.«

Odvezal je mrtvega možička od vrvi in ga je dvignil na svoje roke. Potem pa je stopil k vodi in je iskal primernege prehoda. Toda dolgo se ni pomišljal in tudi iskal ni dolgo. Kar stopil je v mrzlo vodo in jo je bredel do kolen. Razpenjeni potok se je zaganjal vanj in je poizkušal, da bi mu izpodmaknil noge. A Kekec se ni udal. Dasi je nosil težko breme, se je vendar zaganjal pogumno naprej in se ni ustavil niti za trenutek. Samo enkrat bi bil skoro omahnil, ko je stopil na polzek kamen. A zdržal se je z vso močjo in se je pognal naprej. In tako je prišel srečno na drugi breg in se je napotil po gladkem produ do strmih, visokih pečin, ki je sredi njih stalo Kosobrinovo domovanje. Ozrl se je tja gori, pa je zagledal Meno, ki je sedela tam na visočini in mu je mahala z rokami. A Kekec se ni ustavil, ampak je stopal enakomerno naprej. Utrudilo ga je težko breme, in roke so se mu tresle zaradi velikega nabora. Komaj je še sopel; a omagati ni hotel, še zanalašč ni hotel, ker je videl strmo skalovje že tako blizu. Vse moči je zbral in je skoro stekel po belem, mehkem produ.

Ustavil se je pod pečinami in je zaklical na ves glas: »Menara, oj, Menara! Ali si prinesla vrv? Daj, zaveži konec vrvi trdno okrog drevesa; a drugi konec spusti sem doli. Pa hitro, hitro! Ali si slišala, Menara?«

»Sem,« je odgovorila Mena z visočine, in potem je bilo tiho vse okrog. Kekec je čakal tam doli na produ in je iztezal roke, ker so

mu bile otrpnile zaradi težkega bremena. Gledal je na nasprotno stran; na goličevje je gledal in je mislil na Bedanca. Skoro je bil zdaj prepričan, da prileti vsak trenutek Bedanec iz goščave. Zagleda Kekca; visoko skalovje preskoči in drveči potok. Pa pograbi Kekca in ga odvede siloma nazaj v kočo. In bo spet trpljenje tam in silno gorje... Kekca je zazeblo, ko se je domislil Bedanca. Nestrpno je čakal, kdaj spusti Mena vrv do njega. Zato pa je klical neprestano: »Hitro, hitro, Menal! Ali slišiš? Podvizaj se, ker se mudi, Menara...«

A Kekec ni čakal dolgo časa. Kar nenadoma je šinila debela vrv navzdol ob skali. Kekec jo je zgrabil in se je zasmeljal v svojem veselju. »Glej no — vrv je tukaj in je zadosti dolga,« je izpregovoril tedaj. »Pa sem se skoro bal, da bo prekratka. Pojde, lepo pojde navzgor... Zdaj pa lahko prideš, Bedanec! Ne uloviš me nikoli več, ker me ne more več doseči tvoja roka. Hej, hej — pa sem ga le nasukal, kakor ga ni še nihče...«

Še enkrat se je Kekec posmejal. Potem pa se je obesil na vrv in je poizkušal, če bo dobro držala. A vrv je bila močna in je bila trdo zavezana tam gori k drevesu. Zato pa je bil Kekec zadovoljen. Sklonil se je, pa je zadrnil vrv mrtvemu Kosobrinu okrog pasu. »Rešena sva, stric Kosobrin,« je dejal Kekec. »Glejte, lepo vas bova zakopala z Meno na vaši planotici. Krasen grob boste imeli, stric Kosobrin, da nihče nima takega. Pa boste počivali v miru, in nihče vas ne bo motil tam gori. Nihče, stric Kosobrin, še najmanj pa hudobec, ki mu

je Bedanec ime. Skrbel bo Kekec za vaš grob, in zaradi tega se ga ne bo upal dotakniti nihče. Niti divji orel ne, ubogi stric Kosobrin!«

Kekec je zgrabil za vrv in je pričel plezati ob gladki skali navzgor. Težavno je bilo to plezanje, ker v početku ni našel nikjer niti najmanjše razpoke, kamor bi se mogel vsaj za trenutek upreti z nogo. Skala je bila navpična in kakor z obličem zoblana. Kekcu ni preostajalo nič drugega, kakor da se je vzpenjal ob vrvi navzgor. Opirjal se je z rokami hrapave vrvi in se je poganjal s koleni. In tako se je dvigal počasi, počasi navzgor. A Kekcu ni upadel pogum — o, Kekec je samo stiskal ustna, da bi se preveč ne zasopel in je zagodrnjal le tu pa tam, ko mu je zdrknil znoj preko lica: »Kaj zato, hej, kaj zato! Skale bo kmalu konec in potem sem rešen vsega hudega... Samo malo potrpi, Kekec! Saj si pri Bedancu trpel teden dni. Pa bi se bal zdaj tega plezanja?«

In Kekec se resnično ni bal, ampak se je poganjal neutrudno naprej. Hipoma je zagledal kraj sebe veliko škrbo, ki je molela iz gladke skale. Kekec se je razveselil, ko je zagledal tisto škrbo. »Glej, kakor zanalašč se mi je pokazala škrba,« se je namuznil. »Tu se lahko prav lepo spočijem, da pridem malo k sapi... Prebita reč! Mislil sem si, da ne bo tako hudo. Pa je vendarle težko plezati ob vrvi, ki te kar reže v roko. Pa naj me reže! O, Kekec se ni ustrašil še marsičesa drugega, pa bi se cmeril zaradi te vrvi in te visoke skale? Hm, čudno bi bilo, če bi se zares cmeril...«

Kekec se je posmejal in se je pognal malo v stran. Z desno nogo je stopil na ozko škrbo, a z rokami se je držal napete vrvi. Dobro mu je bilo, da se nekoliko odpočije in se mu ustavi znoj, ki mu je lil čurkoma z obraza in ki si ga ni mogel niti obrisati. Ozrl se je podse v globočino in je videl, da je preplezal že polovico visoke stene. — »Saj gre, saj gre hitreje, nego sem si mislil,« se je razveselil. »A vendar nočem počivati dolgo časa tukaj. Še nisem popolnoma ubežal nevarnosti; še me lahko zagleda Bedanec. Pa bi prirogovilil in bi pograbil za vrv. Stresal bi vrv, da bi jaz kar odletaval po skali. In nemara bi se še celo prevrnil doli. Na, pa bi padel Bedancu na glavo kot zrela hruška. In Bedanec bi me požrl, ker bi si nemara mislil, da sem zares hruška. Oj, ne bilo bi dobro, ker ima Bedanec strašne zobe...«

Kekec se je smejal sam pri sebi. Toda naglo ga je minila vsa radost, ko je zaslišal nad sabo Menin glas. In Mena je zaklicala strahoma tam gori: »Kekec, oj, Kekec! Beži, beži! Bedanca vidim tam na goličevju... Bedanec gleda naravnost semkaj... Bedanec te vidi... Kekec, Kekec!«

Kekec se je ozrl prestrašen na goličevje. Resnično — tam kraj samotne bukve je stal Bedanec in je gledal naravnost na Kekca. Deček

se je zdrzil in je zavpil polglasno. Z vso silo se je oprijel vrvi in se je zaganjal kvišku, da ga je po dlaneh skelelo. Samo enkrat še je pogledal na ono stran soteske, in tedaj je videl Bedanca, ki je letel naglo po goličevju navzdol proti prepadu. — »O, ne boš me stresel z vrvi, hudobec!« je zavpil Kekec. »Saj nisem hruška, da bi me pojedel... Ne bojim se te zdaj, ko sem ti skoro že ušel... Le teci, teci, kolikor hočeš! Dolge noge imaš, hudobec; a jaz imam prste kakor mačka. Pa ti ubežim, po vrvi ti ubežim, kakor gotovo sem Kekec...«

In deček se je vzpenjal kvišku, da mu je skoro sapa pošla. Nič več se ni ozrl na Bedanca, ki se je že spustil na prod po vrvi, ki jo je bil Kekec pustil tam ob skali. Kakor mačka je plezal Kekec ob steni in je pričakoval vsak trenutek, da potrese Bedanec za vrv, ki je visel deček na njej. Še huje se mu je ulil znoj po obrazu, in dlani so ga pričele tako skeleti, da se je komaj zdržal na hrapavi vrvi. Sopal je težko in sunkoma, in zaradi skrivne bojazni so mu pričeli lasje vstajati pokonci.

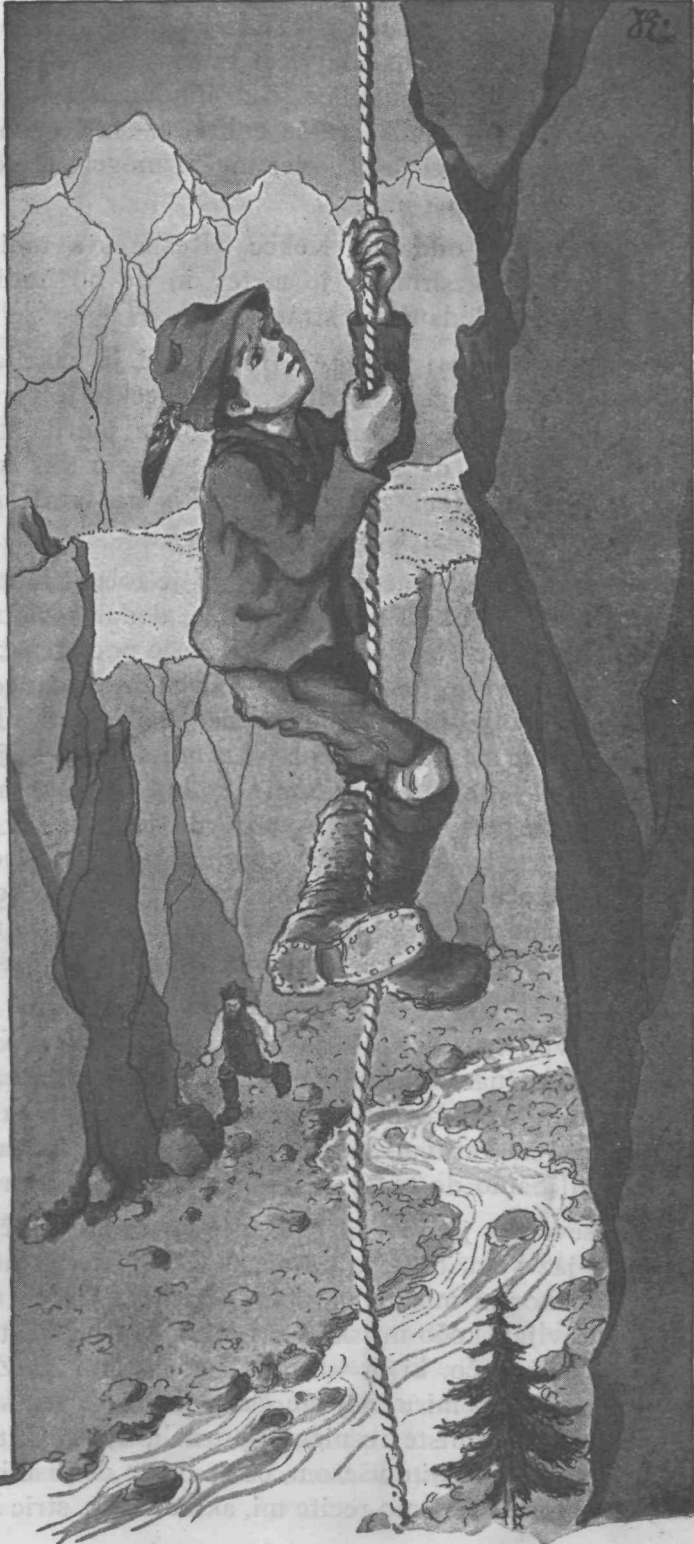
»A vendar me ne otrese hudobec z vrvi!« je govoril uporno na glas. »Naká, še zanalašč ne pustim, da bi me ujel zdaj, ko sem mu že skoro ubežal. Ne privoščim mu tega veselja, ne privoščim mu ga, ker je velik hudobec...«

S poslednjimi močmi se je poganjal Kekec kvišku. A glej — stena tu gori ni bila več tako gladka kot tam doli. Polno škrb in ozkih polic je bilo tu, da se je Kekec lahko opiral z nogami nanje. To pa je razveselilo Kekca, da se je kar zasmejal. Lahkotno se je vzpenjal zdaj kvišku — urno, urno kakor veverica. Ozrl se je navzgor, pa je videl Menino glavo že blizu. Pa je bil tudi že zadnji čas, da je prišel že tako visoko. Zakaj tisti trenutek je zajokala Mena nad njim. »Beži, beži, Kekec!« je vzkriknila mala deklica. »Bedanec je prebredel vodo in hiti preko proda... Daj, daj, Kekec!«

»Oha, oha,« je odvrnil Kekec in se je še trikrat pognal z vsemi močmi, da si je ob ostrih škrbeh pošteno obdrnil kolena. Kakor bi trenil, je stal na visočini kraj jokajoče deklice. »No, ali me vidiš, Menara?« je zasopel, ko je izpustil vrv. »No, ali vidiš Kekca? O, ni me otresel Bedanec z vrvi, da bi mu padel na glavo kot zrela hruška. Veš, Menara, Kekec še ni zrel za to; zato pa se ne da otresti z vrvi. Ali ni res, Menara? Ha?«

Mala deklica ga je gledala vsa zavzeta in se je še vedno tresla po vsem životu. »A kje je stric Kosobrin?« je vprašala strahoma. »O, Kekec! Reši strica Kosobrino, da ga ne pograbi Bedanec!«

»Ne boj se, Menara!« je odgovoril Kekec in se je ozrl v globočino. Tedaj pa se je prestrašil, da je naglo zgrabil za vrv. Zagledal je Bedanca tam doli, in Bedanec je bil že skoro kraj mrtvega Kosobrino. Kekec se je uprl v vrv in je vlekel, vlekel, da je kar pokalo. Mena

ga je gledala nekaj časa vsa osupnjena. Potem pa je skočila h Kekcu in mu je z obema rokama pomagala vleči za vrv. In vlekla sta, samo vlekla in nista izpregovorila besedice. Kar hipoma sta zagledala tik ob vrhu mrtvo truplo. Potegnila sta še enkrat — in Kosobrin je bil na varnem; na svoji planotici je bil, kjer mu ni mogel prizadeti nihče nič žalega.

»Hvala Bogul« se je oddahnil Kekec. »Rešila sva tudi njega iz Bedančevih krempljev. A siromak je mrtev in ne bo hodil nič več trgat zdravilnih rož na Bedančevo stran.«

Mena je pokleknila kraj trupla. Z rokami si je zakrila obrazek in je pričela jokati na ves glas. »Striček, oj, striček!« je tarnala mala Mena. »Dajte, pogledjte me še enkrat! Saj niste umrli, striček! O, odprite oči, pa mi recite, da ste še živi... Saj sem vas imela tako rada, striček! Kam naj grem zdaj, striček, ko ste umrli in nimam jaz nikogar na svetu? Oj, striček, striček...«

»Ne jokaj, Menara, le nikar ne jokaj!« jo je tolažil Kekec. A ker je ni mogel potolažiti, je legel na skalo in je gledal v globočino, da vidi, kaj počenja Bedanec tam doli. Zagledal ga je pod steno; na ravno istem mestu je stal, kjer je ležal prej Kosobrin. In Bedanec je žugal tam doli s pestmi in je vpil nerazločne besede. — »Hej, stric Bedanec!« se je zagrohotal Kekec na varni višini. »Ali me slišite? Kaj pa godrnjate tam doli in nekaj migate z rokami? O, bolje bi napravili, če bi šli domov in bi malo pospravili po koči. Grdo je tam, ker je Kekec tam nekaj rogovilil ravno prej-le. Pa sokoliča pojdite zopet lovit v skalovje, da vam zvečer sova ne začne svoje godbe. Nocoj ne bo več Kekca, da bi vam preganjal nevšečne sove... Ali ste me slišali, stric Bedanec? Domov pojdite, ker tam doli pač ne boste našli ničesar, še najmanj pa sove...«

Bedanec je zavpil tam doli, da je jekalo po vsej soteski. Še huje je skrčil pesti in je zažugal z njimi Kekcu. »Le čakaj, ti nepridiprav!« je zavpil Bedanec v svoji togoti. »O, ne šopiri se tako tam gori in nikar ne misli, da si na varnem. Še mi prideš pod roke, in takrat bova zaigrala, da bo joj! Samo do tedaj še počakaj, ti nepridiprav!«

»O, seveda, seveda,« je odvrnil Kekec prav mirno. »Počakal bom, stric Bedanec. A jaz vem, da tega ne učakam. No, če pa učakam, pa bo vse drugače, kakor si mislite vi, stric Bedanec. Danes morate za mano samo pospravljati kočo in iskati sokoliča. A drugikrat bi morali nemara iskati še celó kočó, ki bi vam jo Kekec podrl... Zato pa je bolje, da pustite Kekca v miru. Saj ste ga spoznali danes, stric Bedanec! Pa mi recite, da ga niste resnično spoznali, o, le recite! Še leto dni se boste praskali za desnim ušesom, če se boste domislili Kekca... Le recite mi, če ni to res — samo recite mi, ako morete, stric Bedanec!«

Bedanec mu ni odgovoril ničesar več. Samo z rokami je pričel strašno mahati in se je obrnil, pa se je napotil preko proda. Kekec pa se je odmaknil od skale in je stopil k jokajoči Meni. »Hej, Menara! Strašno sem ravnokar nasukal Bedanca,« je govoril in je bil ves zadovoljen. »Bedanec je škripal z zobmi in je kar otepal z rokami, ker sem mu povedal svoje poštene misli. Pa je šel in ga ne bo več blizu — samo zaradi tega ga ne bo blizu, da se mu jaz ne bom posmehoval in mu strgal debelega korenčka. Samo zato, ti rečem, Menara...«

A mala deklica ga ni poslušala, ampak je še vedno ihtela in je klicala mrtvega strička. Kekec je stal molčé nekaj časa kraj nje in jo je gledal. Prvič je videl zdaj siroto Meno od blizu, in zasmilila se mu je zdaj tako, da se mu je srce kar stisnilo. Goste, rumene lase je imela Mena; temne oči so ji gledale žalostno v Kosobrinov obraz; a rdeči, okrogli obrazek se ji je kar tresel od silnega joka. In Kekcu je postalo v srcu hudo, tako hudo, da sta mu stopili v oči dve težki solzi. Položil je roko mali deklici na glavo in ji je pričel lepo govoriti: »Daj, Menara! Le nikar ne joči, ker zdaj ne pomaga prav nič! Mrtev je striček Kosobrin, in nikoli več ga ne prikličeš v življenje. Pa četudi jočeš sto let, Menara, vse ti ne pomaga nič... Zato pa bodi kar lepo tiho! Glej, saj sem zdaj jaz pri tebi, Menara; namesto strička sem pri tebi, da te ne bo strah in ti ne bo dolg čas. A jaz se ne bojim ničesar na svetu. Pobegnila bova kmalu odtod. In ti boš ostala pri nas na našem domu. Lepo se boš igrala z našo Tinkaro in z mojím volkom. Pa ti bo dobro, Menara, dobro, kot nikjer drugod... Samo potolaži se in nikar ne jokaj!« —

Deklica ga je pogledala s svojimi milimi očmi. »Oj, ali je res, Kekec?« je vprašala in si je pričela brisati solze. »Tako lepo bi bilo, če bi smela na vaš dom... Oj, Kekec, pa ti bi me povedel tjakaj, da bi bila jaz vesela in bi se nič več ne jokala in bala? Če je res, Kekec?«

»Res je, res,« je odvrnil Kekec. »Sirota si, Menara. Zato pa se mi smiliš, ker si sirota. Naši te bodo imeli radi, in Tinkara bo kar skakala, ko te zagleda. Pozabila bo na vse; še celo na rajno muciko bo pozabila in te bo imela rada. Le meni verjemi, Menara, da bo tako in se boš ti še veselo smejala pri nas doma.«

Mena je vzdihnila globoko iz srca in se je dvignila. Kekec pa je šinil z rokavom preko oči in je prijel mrtvega Kosobrina. »V kočó poneseva ubovega strička in ga položiva na mrtvaški oder,« je rekel. »Zaslužil je striček, lep pogreb je zaslužil...«

Dvignil je mrliča in ga je nesel na svojih močnih rokah preko planotice proti samotni koči, ki je stala kraj strmih pečín. Mala Mena je stopala za njim. Oči si je brisala in je vzdihnila tu pa tam težko in bridko...

JANKO LEBAN:

Zaupanje.

I.

nizki hišici male gorske vasi je živel oče z dvema otrokoma: Brankom in Vero. Veri je bilo 13 let, njen brat Branko pa je imel 17 let. Oba sta neizrečeno ljubila svojega očeta. Matere nista imela več. Žal, jima je bila rano umrla.

Neke nedelje so sedeli vsi trije pod košato jablano pred hišico. Vera je ovila roko bratu okolo vratu, Branko pa je ves zamišljen gledal v okolico, ki se je svetila v večernem žaru. Oče — mož že precej v letih — je sklenil roke, kakor bi hotel moliti za svoja otroka.

Kaj je bilo vzrok, da so bili vsi trije tako ganjeni in resni?

Od daleč tam jim je na ušesa zvenela fantovska popotna pesem, in spomnili so se tega, da bo moral Branko kmalu odpotovati. Hotel se je napotiti v tujino, da se tam izpopolni v svojem obrtu, v mizarstvu. Dobri oče je pač često bolestoval, toda Vera je skrbela zanj tako zvesto in s toliko ljubeznijo, da ni ničesar pogrešal. Sam je želel, da Branko izvrši svojo namero, ker je vedel, da tako potovanje ukaželj nemu rokodelčiču mnogo koristi. Veri pa se je milo delalo okrog srca, ko je pomislila, da jo bo Branko zapustil. Zdaj, ko jo je imel kmalu ostaviti, se je spominjala vse ljubezni, ki ji jo je izkazoval dobri brat. Domislila se je, kako jo je kot mlado dekletce vodil za roko, kako jo je čuval, če ji je pretila nevarnost, kako jo je spremljal v šolo in kako je zanj prosil, če jo je imela doleteti kaka kazen. To vse je zdaj živo stopalo pred njene oči. Ljubeznivo ga objemši, mu je zašepetala s solznim očesom: »Ne hodi z doma, Branko, meni je tako hudo po tebi!« —

»Bodi pametna in umiri se, draga Vera!« ji brat nežno odgovori. »Saj ne bom dolgo na potovanju. Pomisli, koliko se še naučim v tujini! Marsikak dinar si tam prištedim. In ko se vrnem domov, bom spet združen s tabo in z očetom. In tedaj bomo veselo in srečno živeli!«

»Pa vedi ga Bog, če se vrneš! V tujini te lahko doleti nesreča in tam umreš!« pravi sestra.

»Ne obtežuj mi srca, ljuba sestra. Jaz odhajam z Bogom od doma in z Bogom se zopet vrnem zdrav in vesel domov!« odvrne brat.

Zdaj se pa oglasi oče, rekoč: »Kar si, Branko, sklenil, le izvedi! Toda ne pozabi: pred odhodom stopi v cerkev ter prosi Boga za njega blagoslov, varstvo in pomoč! Potem se oglasi v šoli pri našem dobrem starem učitelju, ki si mu tople hvaležnosti dolžan za njegove dobre nauke. Stopi tudi k stričevim ter jih lepo zahvali za vse dobrote in za vso ljubezen, ki so ti jo izkazovali. Pojdi tudi k sosedovemu

Ivanu in Tinetu, ki sta te svoj čas razžalila, in se spravi z njima; zakaj ne bilo bi lepo, da se vi trije razprti ločite, ker ni nikjer pisano, ali se še kdaj vidite v življenju. Saj si čital, kako nas opominja pesnik:

Večkrat v življenju se zgodi,
da v jezi brat razžali brata
in to še greh se mu ne zdi —
kar groba se odprejo vrata
in hladna ruša brata mi pokrije.
Ostali brat kesá se, solze lije,
o, zdaj bi z bratom rad se spravil,
ki ga na veke je ostavil...
Prek groba vetrec pa šušti:
»Prepozno!« žalostno ječi...«

Branko je bil globoko ginjen ob teh očetovih opominih in je sklenil izpolniti očetovo voljo. In to je tudi pošteno storil. Posebno ganljivo je bilo slovo pri starem sivolasem učitelju. Ta mu je v spomin dal knjigo, povest »Mirko Poštenjakovič«, rekoč z drhtečim glasom: »Glej, da boš posnemal junaka v tej povesti, Mirka Poštenjakoviča! Potem smeš upati, da te Bog osreči, kakor je njega!« Po preteku nekaj dni je Branko povezal culico, je prijel za potno palico ter se pripravil za odhod. Oče je položil roko nanj ter izpregovoril: »Moj sin, odhajaš iz hiše očetove! Pa ničesar se ne boj, zakaj Bog je s teboj! Imej ga zmerom pred očmi in v srcu, da ne privoliš v greh in ne ravnaš zoper zapoved božjo! Tvoja delavnica ti bodi zmerom torišče časti in sreče! Z vsemi živi v miru! Če živiš še tako daleč od domovine, se vendar spominjaj svojcev v zvesti ljubezni! Mi se bomo takisto tebe spominjali! Molili bomo zate! Zdaj pa, zdrav ostani, moj sin in Bog bodi s teboj!...«

Oče in sin se globoko ganjena objameta. Rosa je bleščala v njiju očeh. Potem jo sin s prekipevajočimi čuvstvi naglo mahne skozi vas. Zvesta sestra Vera ga je spremljala. Koncem vasi je stala velika hiša. V njej je stanoval prijatelj njegovega očeta. Branko je hitro vstopil, da bi za slovo pozdravil moža. Kmalu se je vrnil z veselje oznanjujočim licem na cesto k tam čakajoči sestri. Dobri mož mu je bil stisnil v roko nekoliko denarja.

»Glej, Vera, tako skrbi Bog zame! Ne obupaj! Le ostani dobra in poštena, pa očetu doma zvesto služil!« —

Solze se deklici ulijejo po licu in le s komaj slišnim glasom je bratu odgovorila: »Pa hodi z Bogom!«

Branko ji še enkrat stisne roko, jo poljubi ter potem pohiti po deželni cesti. Vera se s težkim srcem vrne v hišo očetovo. Tam sede v izbin kot, si zakrije obraz z rokama ter prične milo jokati. Ko oče

to vidi, stopi k njej, jo prime za roko ter milo izpregovori: »Otrok moj, ne jokaj! Zaupaj v Boga!«

Te besede so blagodejno vplivale na Verino srce, da se je pomirila.

II.

Štiri leta so bila minila, odkar je Branko odpotoval. V tem času je mnogo izkusil, pa se tudi veliko naučil. Večkrat — lahko rečem: dan na dan — je njegov duh bival pri dragih svojcih. Prav pridno jim je Branko dopisoval. Toda že leto dni je minilo, da ni ničesar več slišal o njih. Saj je prišel celo v Nemčijo, in ker se je ravnal po besedah našega Stritarja:

Danes tukaj, jutri tam,
drugi kraji, druga mesta,
če ni vseč mi tu, drugam
urno me popelje cesta,

ni nikjer dolgo ostal, in v svojem zadnjem pismu ni imenoval kraja, kamor naj mu pišejo. Pa saj je bil sklenil, da se čimprej vrne domov.

Dolgo je moral potovati, da je prišel v domovino. Kaka slast mu je objela srce, ko je stopil zopet na domača tla! In ko je nekega jutra prišel v svojo rodno vasico, mu je srce kipelo od veselja. Poznal je tu vsako drevo, vsak grm, zdelo se mu je, da mu vse to s cveticami vred veselo kliče: »Ali si se vrnil, Branko? Dobro nam došel!« —

Branko urno ubere pot v vas. Ugleda starega znanca pri oknu. Branko se mu bliža, in znanec ga takoj spozna. Presrčno se pozdravita. Branko ga vpraša po tem in onem bližnjem znanцу. Marsikoga je že krila hladna zemljica. Branko se je resno zamislil. Ko mu pa prijatelj sočutno pove, da je tudi Brankov oče pol leta že mrtev, tedaj se naš popotnik prestraši. Solze se mu ulijo po prebledelem licu in tožen povpraša nadalje: »In kaj je pa z dobro mojo sestro Vero?«

»O, ta je pa srečna nevesta. Baš o pravem času prihajaš, ker jutri bo njena poroka!«

Oko našega popotnika se razvedri in Branko takoj pohiti v rojstno hišo. Ko stopi v vežo, mu pride naproti neka žena, ki ga vpraša, kaj bi rad.

»Rad bi videl nevesto ter bi jo zaprosil, naj mi dovoli, da se udeležim njene svatbe.«

Žena se nasmeje tej čudni želji potujočega rokodelca. Gre v sobo ter mu prinese kos potice, mu vošči srečo na potovanju ter mu namigne, naj se odstrani.

»Ne, ne, ljuba mamica, ne grem dalje, hočem se udeležiti ženitnine! Zdaj pa sam poiščem nevesto!« Ob teh besedah potrka na vrata in stopi v sobo...

»Moj brat, moj dragi Branko!« se zdajci začuje vesel glas in takoj se objameta brat in sestra.

»Ah, ti moj ljubi Bog, kako sem vesela, da si tukaj! Dej, sedi sem za mizo k meni!«

Branko je sedel, a Vera mu je z rosnim očesom pripovedovala, kako je umrl dragi oče. Tudi Branku so silile solze v oči. Sestra se mu ljubeznivo privije, rekoč: »Po očetovi smrti sem se čutila tako osamljeno in bala sem se, da si tudi ti mrtev, ker nisi pisal nič več.« In primši brata za roko, dostavi: »Hvala Bogu, da te še imam in da boš lahko deležen moje sreče!«

»Nekaj posebnega me je sililo domov,« odgovori Branko, »in vesel sem, da bom lahko na tvoji svatbi. Glej, moje zaupanje v Boga me ni varalo. Bog te je čuval in blagoslovil, a meni je naklonil, da sem zdrav in srečno prišel domov. Boli me sicer, da očeta nisem dobil več živega, pa zato ne smemo biti nevoljni. Bog ga je poklical k sebi, njegova sveta volja se zgodi! Vendar dovoli mi, draga sestra, prošnjo: Pojdi z mano na pokopališče, da obiščeva očetov grob.«

Vera je bila takoj zadovoljna. Spletla je lep venček ter ga vzela s seboj. Na pokopališču sta hvaležna brat in sestra položila venček na očetov grob. Kleče ob njem sta solznih oči molila za očeta. In tedaj se je jima zazdelo, kakor bi ju obkrožal in božal očetov duh, želeč jima: »Bodita srečna, bodita srečna!«

Da se je Branko vrnil, ta novica je šla kakor blisk od hiše do hiše. Kmalu so došli sosedge in vaščanje v posete. Vsi so Branka veselo pozdravljali ter izpraševali, kako se mu je godilo po svetu. Tu je bilo mnogo pripovedovanja o mestih, ki jih je videl, o mojstrih, pri katerih je delal. Branko je na dolgo in na široko razlagal, koliko veselega in žalostnega je doživel, pa tudi o sto drugih stvareh mu ni zmanjkalo besed.

Drugi dan je bilo v mali hiši vse živo in veselo, zakaj praznovali so Verino poroko. Nevesta je bila sicer uboga, a z druge strani tudi bogata; zakaj ob njej ni bil le pošten in imovit ženin, ampak tudi ljubeč brat, iz čigar oči je odsevala velika sreča. In tako je bilo to ženitovanje dan pravega veselja. Vsi so živahno pritrjevali napitnici, ki jo je izustil sivolasi domači učitelj novoporočencema, rekoč:

Zvesto srce in poštene roké
človeku pot do sreče gradé!

Zdravje.

Hladan šepeče vir,
vablivo mi 'kličoč:
»Ponujam se ti, glej,
dam ti napoj in moč!«

In drevja plodnega
me kliče zreli sad:
»Utrgaj me in vej
uživaj mojih hlad!«

In solncece ljubó
mi lije blago slast,
da v srcu sem vesel
in čvrsta mi je rast!

Modest.

Dr. I. L.:

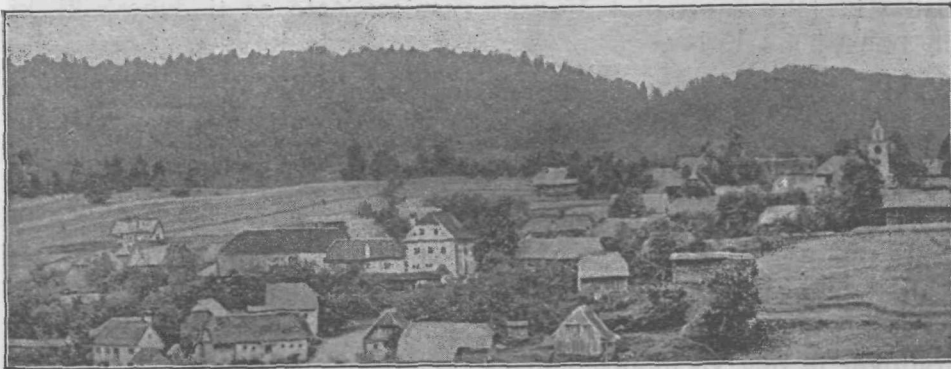
V rojstnem kraju prvega slovenskega pisatelja.

(Dalje.)

Turjačani so imeli pod seboj mnogo podložnih kmetov, med njimi je bil tudi mlinar Trubar na Rašici, eno uro od Turjaka. Temu mlinarju se je rodil l. 1508. sin, ki so ga krstili na ime sv. Primoža. Oče je bil precej razumen mož in je bil tudi nekoliko imovitejši od drugih navadnih tlačanov. Morda zato, ker so izšolani ljudje dobivali na gradu boljše službe, je dal Primoža v šolo; pa ne v Ljubljano, kjer takrat skoraj ni bilo šol, ampak na Reko, ki je bila že takrat precej živahno prismsko mesto in je pripadala Kranjski.

Mladi Primož je prišel z Reke v Solnograd in od tam na Dunaj, kjer je študiral latinske in visoke šole.

Rašica.

Kruh si je služil s petjem po cerkvah. Tu ga je spoznal škof Bonomo, ki ga je vzel s seboj v Trst in ga posvetil v mašnika. To je bilo l. 1528. Trubarju je bilo takrat dvajset let in poln navdušenja je odšel kot mlad duhovnik v Celje.

Med tem pa so se v Evropi godile velike stvari: duhovniki sami so začeli nastopati proti slabim razmeram in razvadam, posebno znan je bil dr. Martin Luter, ki je l. 1517. nastopil na Nemškem in zahteval več izprememb.

Oni, ki so priznavali Lutrove nauke, so se imenovali protestanti. Množili so se hitro po mestih in l. 1523. so se pojavili pristaši novih nauk tudi že v Ljubljani. O vsem tem je slišal Trubar že na Dunaju. Škof Bonomo sam je odobral nove nauke in Trubar je tudi sam trdil, da je glavna stvar lepo življenje in da evangelij vsebuje

prave verske resnice. O tem je začel pridigovati v Celju v cerkvi sv. Maksimilijana in tudi v svoji župniji v Loki pri Zidanem mostu. Bil je znan kot dober propovednik, zato so ga poklicali v Ljubljano, kjer je postal pridigar v stolni cerkvi. Tudi tu je pridigoval o svojih novih naukih in si pridobival vedno več prijateljev. To ni bilo po volji škofu in ga je poslal na novo faro v Šent Jernej na Dolenjskem.

Med tem pa je prišlo do vojne med avstrijskim cesarjem in nemškimi knezi in ker je bil cesar hud na luterance, je ukazal izgnati iz svoje države vse, ki oznanjajo novo vero. Med temi je bil tudi Trubar. Leta 1547. je moral pobegniti iz domovine in je odšel na Nemško. Ker ni mogel več učiti svojega ljudstva, je prišel na misel, da bi pisal v slovenskem jeziku. Nihče ni prej pisal v tem jeziku in če pomislimo, da so v šolah učili samo latinščino in da so naš jezik med ljudstvom govorili v narečju, si moremo predstaviti, kako težko je bilo napisati prvo knjigo. Ni bilo ne črk ne oblik, niti vseh potrebnih besedi niso poznali. Glavna skrb novih duhovnikov pa je bila, da bi ljudje kar največ čitali sv. pismo in evangelij v svojem jeziku in tako spoznali krščanske resnice. Zato so ti duhovniki, ki jih imenujemo reformatorje, prevajali te svete knjige v domač narodni jezik.

Tudi Trubar se je lotil tega dela in je najprej prevedel katekizem, zraven pa napisal mal abecednik. To dvojce je skupaj izdal l. 1550. — To je prva slovenska knjiga. Tiskana je bila z nemškimi črkami in z veliko težavo jo je spravil Trubar v domovino. V predgovoru lepo prosi župnike, cerkovnike, učitelje in starše, naj učijo mladino in naj jim čitajo te verske nauke v domačem jeziku. Toda le malo je bilo takih, ki so znali ceniti prvo slovensko knjigo; gospoda po mestih in gradovih je bila večinoma nemška, kmetiško ljudstvo pa je le malo vedelo o tem. Vendar so se ravno med meščani in plemiči dobili mnogi, ki so se začeli zanimati za Trubarjevo delo. Še bolj pa so se zanje zanimali tam v tujini. Na Virtemberškem je namreč študiralo več naših dijakov, ker so tam uživali posebno podporo. Nekoč so namreč Turki plenili po naših krajih in so pri Laškem na Štajerskem pustili nekega dečka, ki so ga hoteli odvesti s seboj v sužnost, pa so jih prepodili. Ta deček je potem prišel v šole in se je nazval Tuffer-nus (po nemškem imenu trga Laško, kjer so ga bili naši). Postal je jako učen in je vzgajal virtemberškega vojvodo Krištofa. Tako si je pridobil precej imetja, a ni pozabil svoje domovine in je zapustil ustanovo za naše dijake, ki so tam študirali. Pa tudi nadvojvoda je bil Slovincem naklonjen.

Tako je Trubar našel v tujini opore, da je mogel nadaljevati svoje delo. Takrat je prišel tja tudi bivši koprski škof Peter Pavel Vergerij, ki se je začel zanimati za jugoslovenske knjige in po nje-

govem nasvetu je Trubar izdal l. 1555. zopet prvi dve knjižici z latinskimi črkami in »Evangelij sv. Matevža«. Zdaj so se hitro vrstile še druge potrebne verske knjige, posebno ko je prišel na pomoč bivši štajerski deželni glavar baron Ungnad iz rodu celjskih grofov, ki je vse svoje imetje žrtvoval, da se je l. 1562. ustanovila v Arahuh slovenska tiskarna, kjer so tiskali slovenske in hrvatske knjige z latinskimi, cirilskimi in glagolskimi črkami.

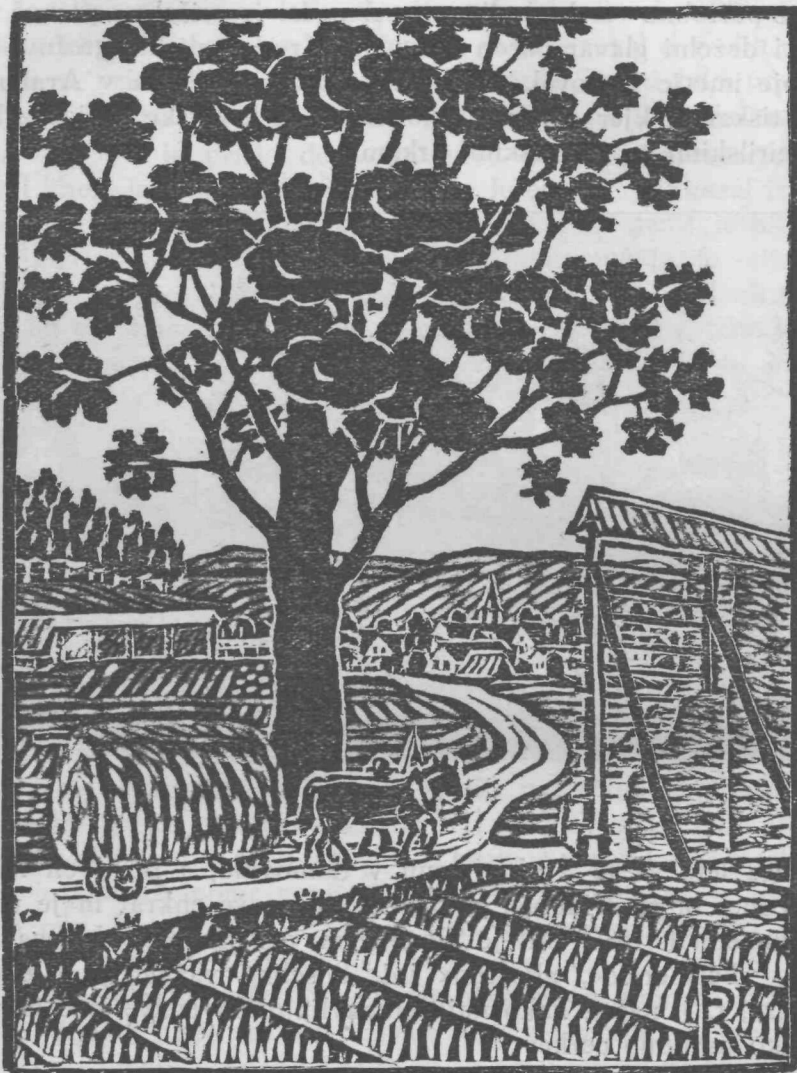

Turjak.

Istega leta se je Trubar vrnil v domovino, a po dveh letih je moral zopet oditi. Videl jo je pozneje samo še enkrat in je umrl v Derendingenu l. 1586. Dal je Slovincem ves prevod »Novega testameta«, »Pesmarico«, »Postilo« itd. Posebno važna je »Cerkvena ordninga«, t. j. načrt, kako naj ustanavljajo slovenske šole in urede slovensko narodno cerkev.

Ker so bili takrat pogosto graščaki cerkveni patroni, t. j. da so bili nekaki gospodarji nad cerkvami, so tudi mogli po svoji volji nastavljati duhovnike. Zato so Turjaški gospodje na cerkvah okolo Turjaka imeli protestantske duhovnike, zaradi česar se je do danes med ljudstvom ohranil spomin na te čase, češ, da je bil na Turjaku Martin Luter. V resnici pa je to samo spomin na Trubarja. Prirodno pa je, da je bilo po teh krajih mnogo pristašev nove vere. V bližnji cerkvici v Škocijanu, kake pol ure od tukaj, je živel duhovnik Andrej Savinec, ki je pregledal in za tisk pripravil zadnjo Trubarjevo knjigo »Postilo«, ki jo je Trubar na smrtni postelji narekoval svojemu sinu Felicijanu. (Konec.)

Po kresu.

(Lesorez)

Kres minil je, dan se nagnil;
že požeta prva žita
v stogih se suše za mlačev;
oves in proso zorita.

Travniki so pokošeni,
a zdaj kosec v senožetih
kleplje koso in z njo maha
po dehtečih gorskih cvetih.

Voz, visoko obložen, se
s holmov zopet v vas pomiče:
to je mrva, zimska hrana
za govedo in konjiče.

Ko še mrva je pod streho,
pa naznanijo odmevi
glasnih cepcev, da so prišli
v vas plačilni štrukljev dnevi.

Fr. Rojec.

Zastavica v podobah.

Priobčil Fr. Zagorc.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev skrivalnice v 8. številki.

Vprašanje: »Kje je ptič, kije zletel iz kletke?« — Odgovor: »Ptič je v desnem kotu spodaj!«

Prav so jo rešili: Elizabeta in Julijan Kačičeva, Ljubljana; Irena Burdychova, Škofja Loka; Mihaela Rodetova, Kranj; Fran Plevnik, Trbovlje-Vode; Ivan Pust, Trbovlje II; Leon in Alojzija Ivančičeva, Videm ob Savi; Stanislav Richly, Videm ob Savi; Marica in Dragica Mohorkovi, Rače; Boris in Miloš Brelih, Ljubljana; Anton Bidovec, Koroška Bela; Josip Grilc, Ahačič Angela, Maksimilijan Ivačič, Videm ob Savi; Zmagoslav in Milan Gregl, Rihard Rosbaut, Brežice; Leja Kreftova in Serafina Talannyjeva, Ivan Sinko, Sv. Jurij ob Ščavnici; Karlek in Viktor Simončič, Mirko Ivačič, Videm ob Savi; Jelko Kuhar, Trbovlje II; Magda Pogačnikova, Dobrava pri Podnartu; Sonja Pernatova, Laško; Marica Jerovškova, Sentovec pri Sl. Bistrici.

Zgodba o oslu.

Osel, ki je bil pametnejši od svojih ostalih sorodnikov, je некоč slišal, kako govori človek o svojem sočloveku: »Samo dolga ušesa bi moral imeti, pa bi bil pravi osel.«

Osel, ki je dobro vedel, da uporabljajo ljudje njegovo ime kot psovko, jo ubere čez drn in strn k svojemu dobremu prijatelju, velikemu ovčarskemu psu in ga prosi, naj mu odgrizne ušesa.

Pes ga začuden vpraša, zakaj to potrebuje.

Tedaj mu je osel povedal, kaj vse je slišal in kako je o tem premišljal in prišel do zaključka, da ga samo ušesa kazé. Zato ga prosi, naj ga kot prijatelja reši teh delov telesa, ki ga tako ponižujejo.

»Kaj misliš, da potem ne boš več osel?« ga vpraša pes.

»Seveda, tako mislim. Ali ne vidiš iz človekovega govora, da so samo ta dolga ušesa kriva, da nosim tako žaljivo ime?«

»A glas?«

»Ne boj se, prijatelj, za moj glas! Kaj misliš, da ne znam molčati?« se odreže osel.

Pes mu kot prijatelju napravi uslugo.

Osel veselo steče med pastirje v nadi, da ga ne bodo spoznali. A komaj je stopil med nje, ga že eden vpraša: »Kje imaš ušesa, osel?«

»Ušesa?« pravi osel s čudom, »še nikoli jih nisem imel!«

Pastir se sladko posmeje: »A sledovi?«

»Sledovil Oh, moj brezvestni prijatelj,« je mrmral osel, »ti mi gotovo iz zlobnosti nisi hotel vseh uhljev odgrizniti!« — In vrne se k psu ter ga napade s psovkami.

Njegovemu prijatelju po dolgem prerekanju ni preostalo nič drugega, kot ogledati mu ostanek uhljev in še celo kožo na teh mestih.

»Sedaj me prav gotovo nihče ne bo spoznal,« pravi glasno in samozavestno osel, predstavljajoč si v duhu, kako se bo končalo vendar osvobodil tako grdega imena.

Brž, ko je ozdravil, teče k ravnoistim pastirjem. A oni stari znanec ga takoj ogovori: »Oj, osliček, kaj si zopet prišel tako nakažen?«

»Jaz naj bom osel?«

Pastir vzdigne glavo, ga premeri od repa pa do mesta, kjer so bila nekdanj ušesa, in odgovori: »Res je, oslovskih ušes nimaš več, zato pa je tu še tvoj dobro znani, čopasti rep.«

»Nesrečni repl« se raztogoti osel, »tudi njega se moram takoj osvoboditi.«

Pes, verni prijatelj, mu je tudi to uslugo rad napravil.

»Sedaj sem uverjen, da me ne bo nihče več poznal,« si je mislil osel. »Ušes ni niti repa, molčal bom vedno in to je prav gotovo vse, s čimer sem zaslužil tako žaljivo ime.«

In ves radosten steče zopet med pastirje. Toda komaj pride k njim, mu zakliče nekdo: »Glej osla! Zopet je tu!«

»Zopet osel!... Hinavski pes!« brunda osel, misleč si, da mu pes ni hotel odgrizniti celega repa. A ni se mogel več vzdržati in krikne: »A po čem sem pa sedaj še osel?«

»Če po nobeni drugi stvari,« mu odgovori starejši pastir, »si osel po teh neumnostih, ki si jih dosedaj napravil sam s sabo.«

Človeško srce.

Neki angleški zdravnik je objavil zanimivo poročilo o delovanju človeškega srca. Vsako minuto udari srce sedemdesetkrat, kar da v eni uri 4200 utripov, v enem dnevu 100.800 in v enem letu 36,792.000 utripov. Pri človeku, ki je dosegel starost 70 let, znašajo utripi v enem letu 1 in pol milijona.

Ob tistem večeru.
(Umrli tetki v spomin.)

Večerni zvon doni iz lin
in stvarstvo vse napol že sanja...
Nad grob tvoj se cipresa sklanja
in tebe kliče moj spomin.

Zakaj si me ostavila
in me pustila osamljeno?
Oh! Zdaj le z boljo prepejeno
otožno struna mi brenklja.

Na nebu zvezdice blesté...
Žar tvojih več oči ne sije —
nemila zemlja ti jih krije...
Za njimi bolno je srce.

Na trati sama zdaj sedim.
Pod lipo ni več tvojih spevov,
iz šume sladkih ni odmevov
in sanj ni mehkih — jaz bedim...

In mislim nate, tetica!...
Tvoj mil pogled iz zvezdic seva
in vso blagost mi razodeva
neba — domovja tvojega...

Nežika Činžarjeva.

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

Čitala sem v »Zvončku«, da Vam pišejo
drugi otroci. Pišem Vam tudi jaz. Hodim
v IV. razred v Ljubljani. Jako rada se
učim. Posebno rada prebiram »Zvonček«.
Ugajajo mi vse pripovedke. Prosim, sprej-
mite moj listek!

Z veliko hvaležnostjo Vas pozdravlja

Vaša

Lidija Petričeva.

Odgovor:

Ljuba Lidija!

Tvoja splošna pohvala je kaj laskavo
priznanje našemu »Zvončku«, ki si nepre-
stano prizadeva, da bi vedno ustrezal vsem.

Kakor vidimo iz Tvojega pisma, je naš list
na pravi poti.

*

Cenjeni g. Doropoljski!

Ker čitam v Vašem »Zvončku«, koliko
otrok Vam piše, sem se tudi jaz namenil,
da Vam pišem. Na »Zvonček« sem naro-
čen prvo leto. Ker mi jako ugaja, ga paz-
no prebiram. Najljubša mi je povest, ki jo
piše g. Josip Vandot: »Kekec nad samot-
nim brezdom«, enako tudi druge po-
vesti.

Hodim v 2. razred, 5. šolsko leto, v
osnovno šolo na Blagovni. Doma sem iz
Primorja blizu Tolmina, ki je bil dosti po-
rušen od vojne, a sedaj je že popravljen.
V Jugoslaviji smo že eno leto. Prosim,
priobčite moje pismo v svojem koticu.

Zdravo!

Milko Špacapan,
učenec v Blagovni.

Odgovor:

Ljubi Milko!

Tudi Ti si eden izmed onih, ki so morali
ostaviti svoj rojstni kraj in iskati zavetja
in novega doma v svobodni naši državi.
Naj Ti bo pri nas med brati in sestrami
Jugoslovenci bivanje prijetno in daj Bog,
da bo tudi Tolmin čimprej združen z nami
v skupni domovini!

*

Dragi g. Doropoljski!

Tudi mi »Zvončkarji« IV. razreda osnov-
ne šole v Kapelah si dovoljujemo Vam po-
slati poročilce o gledališki predstavi »Po-
vodni mož«.

Naša šola ima gledališki oder v I. raz-
redu. Kupili smo ga v Brežicah; a vendar
smo v tem kratkem času priredili na njem
dokaj mičnih igrice. Tako smo učenci in
učenke uprizorili trodejanjko »Povodni
mož«.

Igrali smo jo dne 29. junija. Zbralo se je bilo precejšnje število občinstva. Najbolj je ugajal ljudem šegavi Mihec, pa tudi Janko in Majda ter oče Križnar so izborna rešili svoje vloge. Občinstvo je s ploskanjem dajalo duška svojemu zadovoljstvu. Prosili so, da naj kmalu zopet igramo. Ker mislimo po počitnicah zopet igrati, Vas najljudnejše prosimo, da blagovolite priobčiti naše pismce v »Zvončku«, da bodo vedeli tudi drugi »Zvončkarji«, da v Kapelah ne lenarimo, ampak pridno uporabljamo šolski oder.

Vdano Vas pozdravljamo »Zvončkarji«.
Franc Ribič,
učenec IV. razreda v Kapelah.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Šolski odri se mi zde velikega pomena za one, ki na njem uprizarjajo igre, in za one, ki hodijo gledat igre. Prvi se priuče samostojnosti, pogumu, vztrajnosti, si bistré spomin in pametno uporabljajo svobodni čas. Drugi pa imajo ob prisostvovanju takim prireditvam obilo veselja in plemenite zabave. Ker so čisti dohodki šolskih gledaliških predstav namenjeni šolarskim knjižnicam, nabavi učil in samoučil ali v podporo ubožnim učencem, moramo take gledališke predstave odobravati tudi s tega stališča. Želim, da bi vsaka šola uvidela in uvaževala vse te splošne koristi in se krepko oprijela ustanavljanja šolskih odrov.

*

Spoštovani g. Doropoljski!

Jako mi ugaja »Zvonček«, na katerega sem naročen že tretje leto. Najbolj mi ugajata pripovedki »Kekec na volčji sledi« in »Kekec nad samotnim brezdnom.« Škoda, da se bomo morali letos s Kekcem že posloviti.

Pošiljam Vam prosti spis »Božič ubogih in bogatih«. Rad bi ga videl natisnjenega v Vašem cenjenem kotičku.

Božič ubogih in bogatih.

Božič je brez dvoma gotovo najlepši otroški praznik. Ubogi in bogati se ga veselijo in ga željno pričakujejo. Praznujejo ga oboji kolikor mogoče slovesno in svečano. Poglejmo nekoliko Božič ubogih!

Sveti večer je. Mati kuha borno večerjo, otroci pa delajo v hišnem kotu jaslice. Iz mahu napravijo hribček; po njem nastavijo pastirčke in ovce. V skalno duplino denejo Marijo s svetim Jožefom in božje Dete. Jaslice so gotove. Otroci jih gledajo vsi srečni in zadovoljni. Mati prinese večerjo. Vsi sedejo k mizi in hlastno jedo. Po večerji se stisnejo v kot na peči in se pogovarjajo o Jezuščku. Tako je v borni koči. Sedaj pa še pogledimo v palačo bogatinov!

Že tedne in tedne prej se veselijo otroci bogatinov božičnega drevesa in darov. Na sveti večer nestrpno pričakujejo v prednji sobi glas zvonca, ki jih pokliče k okrašanemu in razsvetljenemu božičnemu drevesu. Pozvoní. Otroci stopijo v sobo in se z odprtimi ustmi čudijo čarobno razsvetljenemu božičnemu drevesu. Pod drevesom jih čakajo krasni darovi. Vzamejo jih in se veselijo.

Kaj različno praznujejo ljudje sveti večer! Pri bogatih se miza šibi od najrazličnejših jedil, ubogi pa še črnega kruha nimajo. Naj bi se bogatini časih spomnili siromakov in jim pomagali v nesrečah, ker

»za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili,
če kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili.«

Pozdravlja Vas

Jernej Kladenšek
v Zadobrovi pri Celju.

Odgovor:

Ljubi Jernej!

Dobro prisposodbo si napravil med božičnim večerom bogatih in siromašnih otrok. Pravilno se glasi Tvoj poziv na bogate ljudi, ki se naj spomnijo siromakov in jim pomagajo v stiskah in nadlogah. Da bi le Tvoj poziv ne ostal — glas vpijočega v puščavi!

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Letos sem prvič naročen na »Zvonček«. Ko ga dobim, pogledam v Vaš kotiček. Najbolj mi ugaja povest o Kekcu in o domačem muzeju.

Obiskujem VI. razred osnovne šole. Jako rad hodim v šolo. Razen slovenskega jezika se učim srbohrvaščine.

V naš razred prihaja letos 6 izvodov »Zvončka«.

Upam, da jih bo drugo leto še več. Marsikaj bi Vam še rad pisal, a za danes naj bo dovolj!

Srečno Vas pozdravlja Vaš kotičkar
Franc Jagodic
iz Loke pri Mengšu.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Kolikor mi je znano, se naši učenci in naše učenke kaj radi uče srbskega ali hrvaškega jezika, ki se le nekoliko razlikuje od našega, a ki se tako lepo in zvočno glasi. Tudi to je dokaz, da smo si bratje in sestre med seboj, da smo vsi hčere in sinovi ene matere — domovine!

*

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Rešitev uganke v 8. številu:

Oreh.